

ความจริงคือที่มาของความสุข

พระพุทธเจ้าเป็นผู้รู้จักตื่น จึงทรงได้พระนามว่า พุทโธ และเพราะเหตุนี้จึงทรงเบิกบานแล้ว เพราะปราศจากทุกข์ทั้งปวง ทรงรู้เต็มที่ ทรงมีคุณธรรมทั้งปวงเต็มที่ ไม่บกพร่อง

เพราะทรงมีความรู้ที่สมบูรณ์ ไม่บกพร่อง ไม่มีสิ่งจะอะไรที่ไม่ทรงรู้ ทรงรู้บริบูรณ์ ทรงสิ้นทุกข์สิ้นความเศร้าหมองด้วยประการทั้งปวง จึงทรงเบิกบานเต็มที่ เหมือนดอกบัวเมื่อต้องแสงอาทิตย์

ปัญญาตรัสรู้ก็เทียบได้กับแสงอาทิตย์ เมื่อตรัสรู้ก็ทรงเบิกบานเต็มที่ ไม่บกพร่อง จึงได้พระนาม พุทโธ เมื่อทรงแสดงธรรมก็เพื่อให้ผู้ฟังตื่นด้วยความรู้ คือรู้จันต้นจากหลักคือความหลงใหลดังกล่าว

แต่ว่าโลกยังมีโมหะอยู่มาก ดังที่มีพุทธภาษิตว่า “โลกมีดีมีความมีดีคืออวิชาโมหะหุ้มห่ออยู่” และได้มีพระพุทธภาษิตเตือนว่า “โณนจึงไม่แสวงหาดวงประทีป คือธรรมที่ส่องให้รู้สัจจะคือความจริง”

ธรรมของพระพุทธเจ้าแม้จะเป็นดวงประทีปที่จะส่องให้รู้สัจจะคือความจริงดังกล่าว แต่ผู้ที่มีความมืดหุ้มห่อมาก เหมือนคนตาบอด แม้จะมีแสงสว่างอยู่ก็ไม่เห็น

สิ่งที่ทำให้เกิดความมืดเหมือนตาบอด ก็ได้แก่โลกธรรมทั้งหลายเป็นต้น เมื่อลุ่มหลงเกินไป แสงสว่างคือธรรมยากจะส่องเข้าถึงจิตใจ

ผู้ที่สนใจศึกษาให้รู้คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าให้รู้สัจจะพอสมควร ปฏิบัติตัวให้มีสติปัญญาในธรรมพอสมควร ย่อมได้เปรียบเวลาประสบโลกธรรมทั้งหลาย จักพอมีแสงสว่างให้เห็นความจริง

โลกธรรมทั้งปวงจะไม่ทำให้ตาบอด ซึ่งตาบอดแล้วแสงสว่างก็ไร้ประโยชน์ ต้องตาดี มีแสงสว่าง ลืมตามองก็เห็นสัจจะคือความจริง

เพราะฉะนั้น ผู้ยังมีตาดี เรียกว่ามีละอองในจักษุน้อย ก็ยังพอเป็นเวไนย คือพระพุทธเจ้าทรงแนะนำสั่งสอนอบรมได้ สามารถใช้ตาอาศัยธรรมเป็นแสงสว่างให้เห็นสัจจะคือความจริงได้

อันการจะปฏิบัติให้เกิดสติปัญญาในธรรมนั้น ในขั้นต้นท่านให้อาศัยสติปัญญา คือการจำได้หมายรู้ เช่นจำไว้ให้ได้ว่าพระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้และทรงสั่งสอนไว้ว่า ทุกสิ่งเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา คือทุกสิ่งไม่เที่ยง ทนอยู่ไม่ได้ ต้องแปรปรวนเปลี่ยนแปลง และไม่อยู่ได้อำนาจการบังคับบัญชาหรือความปรารถนาต้องการของผู้ใดทั้งสิ้น

เมื่อทุกสิ่งเป็นดังกล่าวจึงไม่ควรไปยึดมั่นถือมั่นให้เที่ยง ให้ไม่แปรปรวนเปลี่ยนแปลง ให้เป็นไปตามความปรารถนาต้องการของตน

เพราะแม้ไปยึดมั่นถือมั่นให้ผิดจากสัจจะเช่นนั้นแล้ว เมื่อไม่เป็นไปตามความยึดมั่นถือมั่น เพราะเป็นไปไม่ได้ ก็ย่อมจักผิดหวัง เสียใจ เกิดความทุกข์ ความยินร้าย

การที่จะให้แลเห็นอย่างชัดเจนด้วยปัญญาของตนเองว่า ทุกสิ่งเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ย่อมเป็นการยากสำหรับคนทั่วไป จึงเป็นการจำเป็นจะต้องอาศัยสติปัญญาการจำได้หมายรู้เป็นทางดำเนิน

เช่น ผู้ที่กลัวความแก่ ไม่ต้องการแก่ ต้องการเป็นหนุ่มสาวสวยสดงดงามอยู่เสมอตลอดไป ก็จำเป็นจะต้องอาศัยสติปัญญาจำคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าไว้ ว่าเมื่อเกิดแล้วต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย จะหลีกเลี่ยงไม่ได้

ทุกคนถ้าไม่ตายเสียก่อนแก่ ก็หนีความแก่ไม่ได้ ต้องแก่ด้วยกันทั้งนั้น เมื่อถึงวาระหนึ่ง ผู้ที่ไม่ต้องการแก่ ดินรนจะรักษาความไม่แก่ไว้เสมอ นับว่าเป็นผู้ยึดมั่นถือมั่นในทางที่ผิด

ต้องนึกถึงที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ดังกล่าว แล้วพยายามปลงใจเสียให้ได้ว่าทุกคนต้องแก่ เช่นเดียวกับที่ต้องตาย

ถ้าไม่อาศัยสัญญาคือความจำได้หมายรู้ จะมุ่งหน้าใช้แต่ปัญญาตนให้สามารถรู้แจ้งเห็นจริงในอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ก็ย่อมจะตายเปล่า โดยไม่อาจรู้แจ้งเห็นจริงได้เลย โดยไม่อาจทำโมหะความหลงผิดให้ลดน้อยถึงหมดสิ้นไปได้เลย

การอาศัยสัญญาจึงเป็นความสำคัญและจำเป็นไม่น้อยสำหรับผู้ต้องการจะลดกิเลสให้น้อยลงจนถึงหมดสิ้นไปอย่างสิ้นเชิง

พระพุทธองค์ตรัสรู้ไว้อย่างไร และทรงสั่งสอนไว้อย่างไร ควรต้องศึกษาให้รู้ให้เข้าใจ จะได้เลือกหยิบยกไปเป็นสัญญาประกอบความเพียรพยายามพิจารณาเจริญปัญญา เพื่อทำโมหะความหลงให้น้อยลง ไม่เป็นเหตุนำมาซึ่งความทุกข์ร้อนนานาประการ

อันการเกิดขึ้นแห่งปัญญาเห็นจริงด้วยตนเองในเรื่องใดก็คือการดับไปซึ่งโมหะความหลงผิดจากความจริงในเรื่องนั้น ดังนั้น

การอาศัยความจำได้หมายรู้ในคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าประกอบความเพียรพิจารณาให้เกิดปัญญาเห็นจริงด้วยตนเอง จึงเป็นการปฏิบัติเพื่อทำโมหะความหลงผิดจากความจริงในเรื่องทั้งปวงให้ลดน้อยถึงหมดสิ้นไปได้

สามัญชนทั้งปวงมีความยึดมั่นถือมั่น จะให้สิ่งทั้งหลายเที่ยง ให้ไม่แปรปรวนเปลี่ยนแปลง ให้เป็นไปตามอำนาจความปรารถนาต้องการของตน แต่สิ่งทั้งหลายไม่เที่ยง ทนอยู่ไม่ได้ ต้องแปรปรวนเปลี่ยนแปลง ไม่เป็นไปตามอำนาจความปรารถนาต้องการของผู้ใด

พระพุทธองค์ตรัสรู้ทรงเห็นแจ้งในสังขารมณี และได้ทรงแสดงไว้ในพระธรรมคำสั่งสอนอันเปรียบเหมือนดวงประทีปส่องโลกให้สว่าง พ้นจากความมืดคืออวิชชาหรือโมหะที่หุ้มห่ออยู่

ผู้ต้องการให้จิตพ้นจากความมืด มีความสว่าง นั่นคือพ้นจากความทุกข์ ได้มีความสุข ต้องจำสังขารมณีที่พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนไว้ให้แม่นยำ

เมื่อโหมเหวความหลงผิดในเรื่องหนึ่งเรื่องใดแสดงตัวขึ้นในจิตใจ

สัญญาความจำได้ในสังขารที่ทรงสอนไว้จะเป็นเครื่องช่วยยับยั้งความหลงผิดได้ มากหรือน้อย
แล้วแต่กำลังของสติปัญญา

เช่นคนหนุ่มสาวที่หลงยินดีในความหนุ่มความสาวปรารถนาจะยึดยุคความหนุ่มสาวนั้นไว้ ให้เที่ยง
ให้ไม่แปรปรวนเปลี่ยนแปลง ให้เป็นไปตามความปรารถนาต้องการของตน

พยายามทำทุกอย่างที่คิดว่าจะเกิดผลดังความหลงผิด เป็นต้นว่าบำรุงรักษาด้วยประการต่างๆ แต่
การกระทำเช่นนั้นหาอาจทำให้สังขารเปลี่ยนแปลงได้ไม่

ทุกสิ่งในโลกนี้ตกอยู่ใต้กฎของสังขาร คือไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ทนอยู่ไม่ได้ต้องแปรปรวน
เปลี่ยนแปลง และไม่เป็นไปตามอำนาจความปรารถนาต้องการของผู้ใด

แม้จะบำรุงรักษาเพียงใด ก็ต้องแปรปรวนเปลี่ยนแปลงไป และต้องไม่เป็นไปตามความปรารถนา
พอใจของผู้ใดทั้งสิ้น นั่นก็คือเป็นหนุ่มเป็นสาว ก็ไม่ใช่ว่าจะเป็หนุ่มเป็นสาวอยู่ได้เสมอไป

จะต้องแก่เริ่มแต่แก่น้อยแล้วก็แก่มาก แก่เข้าทุกที ผู้ที่มีสัญญาจำที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ได้
ดังกล่าว หากจะหลงยินดีขึ้นมา แม้สัญญาที่จำได้นั้นปรากฏขึ้นด้วย ก็จะยับยั้ง ความหลงยินดีนั้นได้
ทำให้สติเกิดขึ้นได้ และปัญญาของตนเองเกิดขึ้นด้วยเมื่อใด เมื่อนั้นก็จะทำให้ความหลงยินดีหมด
สิ้นไป